

Spis treści

Wykaz skrótów	21	
Akty prawne	21	
Publikatory i periodyki	23	
Inne	24	
Słowo wstępne (prof. dr hab. Bogumił Brzeziński)	25	
Wprowadzenie	27	
1. Zakres pracy	27	
2. Przesłanki wyboru tematu pracy	28	
3. Cele pracy	29	
4. Metody i źródła badań	30	
5. Struktura pracy	31	
 CZĘŚĆ PIERWSZA		
HARMONIZACJA PRAWA PODATKOWEGO W ZAKRESIE		
PODATKU OD WARTOŚCI DODANEJ W UNII EUROPEJSKIEJ		
I DOSTOSOWANIE DO WYMOGÓW UNIJNYCH POLSKICH		
PRZEPISÓW O PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG		35
 Rozdział I		
Podstawy harmonizacji i główne zasady opodatkowania		
podatkiem VAT w Unii Europejskiej		37
1. Geneza harmonizacji podatku VAT		38
2. Podstawa harmonizacji podatku VAT		
— I Dyrektywa z 1967 r.		42
2.1. Cele wyznaczone przez I Dyrektywę		43

2.2. Obowiązek implementacji podatku od wartości dodanej	45
3. Wspólny system podatku VAT — II Dyrektywa z 1967 r. i VI Dyrektywa z 1977 r.	46
3.1. Uwarunkowania prawne wprowadzenia VI Dyrektywy i obowiązek jej implementacji	47
3.2. Możliwości odmiennie od przepisów VI Dyrektywy regulacji w poszczególnych państwach członkowskich	49
3.3. Środki specjalne w państwach członkowskich	50
4. Podstawowe zasady konstrukcji podatku od wartości dodanej wskazane w Dyrektywach I, II i VI	52
4.1. Powszechność podatku VAT	52
4.2. Neutralność podatku VAT	54
4.3. Obciążenie konsumpcji podatkiem VAT	56
4.4. Proporcjonalność naliczania podatku VAT	56
4.5. Stosowanie podatku VAT na wszystkich etapach obrotu gospodarczego, tzw. fazowość podatku VAT	57
5. Zalety i wady przyjętego systemu opodatkowania VAT	58

Rozdział II

System opodatkowania VAT transakcji na rynku wewnętrznym Wspólnoty oraz kierunki zmian legislacji unijnej dotyczące podatku VAT

podatku VAT	61
1. Powstanie rynku wewnętrznego we Wspólnocie	61
2. Harmonizacja podatku VAT w zakresie transakcji realizowanych na rynku wewnętrznym	65
2.1. Geneza wprowadzenia przejściowych przepisów dotyczących opodatkowania transakcji wewnątrzwspólnotowych	65
2.2. Nowelizacja VI Dyrektywy z 16 grudnia 1991 r. w zakresie wewnątrzwspólnotowego obrotu towarowego	66
2.2.1. Modelowe zasady opodatkowania transakcji wewnątrzwspólnotowych	66
2.2.2. Obowiązki państw członkowskich w zakresie implementacji przepisów	67
2.3. Wprowadzenie okresu przejściowego (lata 1993–1996)	67
2.4. Zasady opodatkowania transakcji wewnątrzwspólnotowych przyjęte w okresie przejściowym	68
3. System docelowy a charakter obecnej regulacji VAT w Unii Europejskiej	69

3.1. Próby wprowadzenia stopniowych zmian w latach 1996–1999	70
3.2. Reformy poprawy działania systemu przeprowadzone w latach 2000–2003	71

Rozdział III

Kierunki zmian w zasadach opodatkowania podatkiem VAT po 2003 r.	74
1. Nowa strategia — przegląd i uaktualnienie priorytetów strategii VAT — lata 2003–2005	74
1.1. Upraszczanie obowiązków nałożonych na podatnika i intensyfikacja wymiany informacji	75
1.2. Upraszczanie systemu VAT poprzez wykorzystanie nowych technologii	76
1.3. Propozycje modernizacji obecnego systemu	78
1.3.1. Liberalizacja rynku gazu i energii elektrycznej, usług pocztowych i zasad opodatkowania sprzedaży z użyciem bonów i kart płatniczych	78
1.3.2. Program „Fiscalis”	79
1.3.3. Rewizja systemu VIES	80
1.3.4. Środki wykonawcze i mechanizm eliminacji podwójnego opodatkowania	80
1.4. Zastąpienie VIII Dyrektywy	81
2. Ujednolicenie stawek opodatkowania VAT	82
3. Ujednolicenie VI Dyrektywy — Projekt Dyrektywy Ujednolicającej — COM/2004/246	83
4. Zmiany w przepisach dotyczących miejsca opodatkowania	86
4.1. Przegląd przepisów dotyczących miejsca opodatkowania dostaw towarów	87
4.2. Przegląd przepisów dotyczących miejsca opodatkowania usług	88
4.2.1. Świadczenie usług <i>business to business</i>	88
4.2.2. Świadczenie usług <i>business to consumer</i>	90
4.3. Kierunki zmian w zakresie działania mechanizmu <i>one-stop-shop</i>	91

Rozdział IV

Dostosowanie polskich przepisów do wymogów unijnych	94
1. Ustawa o podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym z 8 stycznia 1993 r.	94
2. Negocjacje z Unią Europejską — lata 1998–2003	95

3. Ustawa o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r.	97
4. Nowelizacje ustawy o podatku od towarów i usług z 11 marca 2004 r.	99
4.1. Nowelizacja ustawy o VAT z 16 grudnia 2004 r.	99
4.2. Nowelizacja ustawy o VAT z 21 kwietnia 2005 r.	100

CZĘŚĆ DRUGA

WEWNĄTRZWSPÓLNOTOWE NABYCIE TOWARÓW W USTAWIE O PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG 105

Rozdział V

„Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów za wynagrodzeniem na terytorium kraju” — charakterystyka czynności podlegającej opodatkowaniu VAT	107
1. Uwagi wstępne	107
2. Zakres pojęcia „towar”	109
2.1. Rzeczy ruchome	111
2.2. Energia	113
2.3. Towary wymienione i niewymienione w przepisach o statystyce publicznej	113
3. „Wewnątrzwspólnotowy” charakter nabycia towarów	116
3.1. Terytorium „Wspólnoty” oraz terytorium „państw członkowskich”	118
3.2. Terytorium kraju	122
3.2.1. Odwołanie do przepisów wspólnotowych	122
3.2.2. Odwołanie do przepisów prawa krajowego	123
4. Nabycie towarów „za wynagrodzeniem”	126
4.1. Warunki konieczne, aby uznać nabycie jako dokonane „za wynagrodzeniem”	127
4.2. Bezpośredni związek pomiędzy nabyciem towarów a wynagrodzeniem	127
4.3. Sposób określenia wynagrodzenia	130
4.4. Przemieszczenie przez podatnika własnych towarów w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa jako szczególny przypadek wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	131
4.5. Nieodpłatne nabycie towarów w ramach Wspólnoty — darowizny, dostawy gwarancyjne, przekazanie próbek	132

4.6. Wyłączenia ustawowe — nabycie przedsiębiorstwa lub zakładu samodzielnie sporządzającego bilans	133
5. Brak obowiązku zachowania warunków oraz form przypisanych przepisami prawa	134
6. Czynności niemogące być przedmiotem prawnie skutecznej umowy	139
6.1. Czynności nielegalne	141
6.2. Inne nielegalne czynności, stanowiące konkurencję dla takich samych czynności dokonanych w sposób legalny	143

Rozdział VI

Przedmiot opodatkowania — charakterystyka zdarzeń

gospodarczych podlegających opodatkowaniu	146
1. Uwagi wstępne	146
2. Zasada „lustrzanego odbicia” transakcji nabycia i dostawy	147
3. Fizyczne przemieszczenia towarów pomiędzy państwami członkowskimi	149
4. Nabycie transakcyjne	151
4.1. Charakter nabycia transakcyjnego	151
4.1.1. „Nabycie prawa” do rozporządzania towarami jak właściciel	153
4.1.2. Zakres pojęcia nabycie prawa „do rozporządzania towarami jak właściciel”	154
4.1.3. Warunek posiadania przez dostawcę przenoszonych na nabywcę praw	158
4.1.4. Inne niż na podstawie umowy sprzedaży formy „skutecznego” nabycia towaru	159
4.2. Podmioty uczestniczące w transakcji	161
5. Czynności zrównane z wewnątrzwspólnotowym nabyciem towarów — przemieszczenie własnych towarów do Polski	162
5.1. Przemieszczenie towarów stanowiących własność podatnika	163
5.1.1. Ograniczenie podmiotowe w przemieszczeniu własnych towarów	164
5.1.2. Własność towarów jako konieczna przesłanka nietransakcyjnego wewnątrzwspólnotowego nabycia	166
5.1.3. Wewnątrzwspólnotowy charakter przemieszczenia towarów	166
5.1.4. Charakter nabycia przemieszczanych towarów	167

5.1.5. Cel przemieszczenia towarów	167
5.2. Przemieszczenie towarów przez siły zbrojne państw NATO	168
5.3. Ustanie okoliczności uzasadniających wyłączenie przemieszczenia towarów od uznania za wewnątrzwspólnotowe nabycie	169
6. Wyłączenia	169
6.1. Wyłączenia ze względu na rodzaj nabywanego towaru	170
6.1.1. Towary, których import do Polski jest zwolniony od opodatkowania	170
6.1.2. Towary, których dostawy w Polsce są objęte 0% stawką VAT	172
6.1.3. Pozostałe towary a status nabywcy	174
6.2. Wyłączenia ze względu na pewne cechy dostawcy	175
6.3. Wyłączenia ze względu na charakter dostawy	177
6.3.1. Dostawa dokonywana z instalacją lub montażem	178
6.3.2. Nabycie towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich i antyków	179
6.3.3. Nabycie szczególnych rodzajów towarów od organizatora aukcji	181
6.4. Wyłączenia właściwe dla czynności przemieszczenia towarów pomiędzy krajami Unii Europejskiej w ramach własnego przedsiębiorstwa	182
6.4.1. Przywiezienie towarów celem ich dalszej dostawy	182
6.4.1.1. Towary instalowane lub montowane	182
6.4.1.2. Towary przemieszczane na pokładach wybranych środków transportu pasażerskiego	183
6.4.1.3. Towary jako przedmiot eksportu lub wewnątrzwspólnotowej dostawy	184
6.4.2. Czasowe przywiezienie towarów celem wykonania określonych czynności związanych z towarami	186
6.4.2.1. Towary jako przedmiot przerobu uszlachetniającego (wykonania usługi)	186
6.4.2.2. Towary czasowo używane w celu świadczenia usług	188
6.4.2.3. Towary czasowo używane	189
6.4.3. Przemieszczenie towarów na terytorium kraju w ramach sprzedaży wysyłkowej	190
6.4.4. Przemieszczenie gazu w systemie gazowym i energii elektrycznej w systemie elektroenergetycznym	191
7. Nowe środki transportu	192
7.1. Charakter szczególnych regulacji	192
7.2. Zakres przedmiotowy pojęcia „nowe środki transportu”	193

7.2.1. Pojazdy lądowe	193
7.2.2. Pojazdy wodne	195
7.2.3. Statki powietrzne	197
8. Zharmonizowane wyroby akcyzowe	198

Rozdział VII

Zakres podmiotowy opodatkowania — podatnicy

oraz rejestracja dla celów VAT i VAT UE	199
1. Pojęcie podmiotu opodatkowania	199
2. Podmiot opodatkowania w wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów	200
2.1. Uwagi wstępne	200
2.2. Zakres pojęcia „podatnik VAT”	202
2.2.1. Pojęcie „działalność gospodarcza” na gruncie przepisów o VAT	203
2.2.2. Cel, rezultat oraz zamiar wykonywania samodzielnej działalności gospodarczej w sposób ciągły	205
2.2.3. „Samodzielność” działalności gospodarczej	208
2.2.4. Działalność gospodarcza a działalność prywatna podatników VAT	209
2.3. Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów — podmioty uczestniczące w transakcji	210
2.3.1. Podstawowa zasada	210
2.3.2. Rezygnacja przez podatnika ze zwolnienia od opodatkowania podatkiem VAT	211
2.3.3. Podatnik nabywający nowe środki transportu	212
2.4. Wyłączenia podmiotowe	213
2.4.1. Wpływ statusu nabywcy na brak wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	213
2.4.2. Wpływ statusu dostawcy na brak wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	214
3. Podatnik VAT UE — status i rejestracja	215
3.1. Kategorie podmiotów podlegających obowiązkowi rejestracyjnemu	215
3.2. Procedura rejestracyjna podatników VAT UE	216
3.3. Utrata statusu podatnika VAT UE	218
3.4. Podatnicy rozpoczynający dokonywanie obrotu wewnątrzwspólnotowego — kaucja gwarancyjna i skutki rejestracji	219
3.5. Przedstawiciel podatkowy	221

Rozdział VIII

Miejsce opodatkowania	222
1. Miejsce powstania obowiązku podatkowego — pojęcie	222
2. Geneza i zasady regulacji unijnych	223
3. Regulacja w polskiej ustawie o VAT	225
3.1. Zasada ogólna	225
3.2. Uregulowania szczególne	227
3.2.1. Podanie przez nabywcę numeru NIP UE innego państwa niż państwo zakończenia transportu lub wysyłki	227
3.2.2. Brak podania przez nabywcę numeru NIP UE przyznanego mu na potrzeby transakcji wewnątrzwspólnotowych	230
3.2.3. Wewnątrzwspólnotowe transakcje trójstronne	231
3.2.4. Wewnątrzwspólnotowe nabycie nowych środków transportu	232
3.2.5. „Wewnątrzwspólnotowe” nabycie towarów wraz z instalacją lub montażem	233
3.2.6. Sprzedaż wysyłkowa na terytorium kraju	234

Rozdział IX

Obowiązek podatkowy — moment powstania	236
1. Obowiązek podatkowy — zagadnienia ogólne	236
1.1. Pojęcie obowiązku podatkowego	236
1.1.1. Obowiązek podatkowy w Ordynacji podatkowej	237
1.1.2. Obowiązek podatkowy a zobowiązanie podatkowe	238
1.1.3. Powstanie zobowiązania podatkowego	239
1.2. Regulacja VI Dyrektywy — ścisła harmonizacja przepisów w zakresie momentu powstania obowiązku podatkowego	240
1.3. Obowiązek podatkowy w transakcjach wewnątrzwspólnotowych	241
1.3.1. Autonomiczność krajowych przepisów dotyczących zasad powstania obowiązku podatkowego w transakcjach wewnątrzwspólnotowych	242
1.3.2. Czynniki mające wpływ na moment powstania obowiązku podatkowego	243
2. Zasada podstawowa — piętnasty dzień miesiąca następującego po miesiącu dokonania dostawy towaru	243
2.1. Obowiązek podatkowy a przemieszczenie towarów pomiędzy państwami	245

2.2. Moment dokonania dostawy towaru a przeniesienie na nabywcę prawa do rozporządzania towarami jak właściciel	245
2.3. Zawarcie umowy cywilnoprawnej a powstanie obowiązku podatkowego	249
2.4. Obowiązek podatkowy a częściowa dostawa towarów	250
3. Wcześniejsze wystawienie faktury	250
3.1. Określenie momentu wystawienia faktury	253
3.2. Brak zapłaty za towar mimo wystawienia faktury	254
3.3. Brak lub nieważność transakcji podlegającej opodatkowaniu	254
4. Faktury potwierdzające otrzymanie całości lub części należności wystawione przed dokonaniem dostawy	255
4.1. Faktura potwierdzająca otrzymanie należności	256
4.2. Faktura potwierdzająca otrzymanie części należności (zaliczki, zadatki, przedpłaty)	257
5. Szczególne przypadki	258
5.1. Zakwalifikowanie przemieszczenia towarów należących do podatnika w ramach prowadzonego przedsiębiorstwa jako wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	258
5.2. Nowe środki transportu	258
5.3. Obowiązek podatkowy w przypadku niepieniężnego świadczenia wzajemnego	259
5.4. Brak przemieszczenia towarów do innego kraju	260
5.5. Delegacja do odmiennego uregulowania momentu powstania obowiązku podatkowego w rozporządzeniu	260

Rozdział X

Podstawa opodatkowania	262
1. Uwagi ogólne i zakres pojęcia	262
2. Harmonizacja przepisów dotyczących podstawy opodatkowania VAT w Unii Europejskiej	263
3. Uregulowania w polskiej ustawie o VAT	265
4. Charakter podstawy opodatkowania	269
4.1. Związek pomiędzy otrzymaną zapłatą a nabyciem towarów	269
4.2. Wynagrodzenie — kwotowe określenie podstawy opodatkowania	270
4.3. Obowiązek zapłaty za towar przez nabywcę	274
5. Określenie wysokości podstawy opodatkowania	274
5.1. Zasady ogólne	275

5.2. Nabycie transakcyjne	276
5.2.1. Wcześniejsze wystawienie faktury przez dostawcę	277
5.2.2. Należność określona w naturze	278
5.2.3. Podstawa opodatkowania zaliczek i innych przedpłat	280
5.2.4. Braki, ubytki, zwroty oraz inne nietypowe sytuacje	280
5.3. Nabycie będące transferem własnych towarów	281
5.4. Możliwość oszacowania podstawy opodatkowania przez organ skarbowy	283
6. Elementy dodatkowe włączone do podstawy opodatkowania	284
6.1. Należności płacone w związku z nabyciem towarów (regulacja obowiązująca od 1 maja 2004 r. do 1 czerwca 2005 r.)	286
6.2. Podatki, cła, opłaty i inne należności o podobnym charakterze związane z nabyciem towarów (regulacja obowiązująca od 1 czerwca 2005 r.)	289
6.3. Wydatki dodatkowe pobierane przez dostawcę	290
7. Świadczenia wyłączone z podstawy opodatkowania	293
7.1. Wyłączenia z podstawy podatku (regulacja obowiązująca od 1 maja 2004 r. do 1 czerwca 2005 r.)	297
7.1.1. Rabaty za zapłatę z góry	297
7.1.1.1. Rabaty uwzględnione w cenie towarów	300
7.1.1.2. Rabaty nieuwzględnione w cenie nabycia towarów	300
7.1.2. Opusty i zwroty kwot	301
7.1.2.1. Opusty	302
7.1.2.2. Zwroty kwot	304
7.2. Wyłączenia z podstawy podatku (regulacja obowiązująca od 1 czerwca 2005 r.)	305
7.3. Zwrot podatku akcyzowego	306

Rozdział XI

Wysokość opodatkowania VAT	309
1. Zasady ustalania wysokości opodatkowania	309
1.1. Zasady opodatkowania w VI Dyrektywie	310
1.1.1. Przesłanki harmonizacji stawek VAT	310
1.1.2. Wysokość stawek	311
1.1.3. Zasady określania stawek opodatkowania VAT w wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów	314
1.1.4. Zwolnienia od podatku w wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów	315

1.1.5. Kierunki harmonizacji stawek VAT w Unii Europejskiej	317
1.2. Zasady ustalania właściwych stawek podatku oraz zakresu zwolnień w polskiej ustawie o VAT	319
2. Stawki opodatkowania	321
2.1. Stawka podstawowa 22% VAT	321
2.2. Stawka obniżona 7% VAT	322
2.2.1. Szczególne przypadki opodatkowania stawką 7% — dzieła sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki	323
2.2.2. Delegacja do innego określenia towarów podlegających opodatkowaniu stawką 7%	324
2.3. Stawka obniżona 3% VAT	326
2.4. Stawka 0% VAT	327
2.4.1. Szczególne przypadki zastosowania stawki 0%	327
2.4.2. Nabycie sprzętu komputerowego przez uprzywilejowane podmioty	328
2.4.3. Okresy przejściowe stosowania stawki 0%	329
2.4.4. Delegacja do innego określenia towarów podlegających opodatkowaniu stawką 0%	330
3. Zwolnienia	331
3.1. Zwolnienia krajowych dostaw stosowane w przypadku wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	332
3.2. Zwolnienia w imporcie stosowane w przypadku wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	333

Rozdział XII

Technika obliczania i poboru podatku, dokumentacja, ewidencja oraz szczególne przypadki wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów

1. Rozliczanie i zapłata podatku z tytułu wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	335
1.1. Zasady rozliczania podatku naliczonego	336
1.1.1. Prawo do obniżenia podatku należnego o kwotę podatku naliczonego	338
1.1.2. Pozaustawowe wyłączenia prawa do odliczenia podatku naliczonego	339
1.1.3. Terminy odliczania podatku naliczonego	341
1.1.4. Korekty rozliczenia podatku naliczonego	344
1.2. Szczególne regulacje dotyczące zasad rozliczania podatku naliczonego	345

1.2.1. Rozliczanie podatku od nabytych samochodów osobowych (regulacja obowiązująca od 1 maja 2004 r.)	345
1.2.2. Rozliczanie podatku od nabytych samochodów osobowych (regulacja wprowadzona nowelizacją ustawy o VAT z 21 kwietnia 2005 r.)	347
1.2.3. Rozliczanie podatku od nabytych nowych środków transportu	349
1.2.4. Rozliczenie podmiotów, które zrezygnowały ze zwolnienia od opodatkowania wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	349
1.3. Prawo do zwrotu podatku	350
1.4. Deklaracje podatkowe i zapłata podatku — podatnicy VAT czynni	352
1.5. Sankcje za nieprawidłowe wykazanie kwoty podatku w deklaracji podatkowej	353
2. Obowiązki dokumentacyjne — faktura wewnętrzna oraz ewidencja towarów	354
2.1. Faktura wewnętrzna	354
2.1.1. Obowiązek wystawienia faktury wewnętrznej w przypadku wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	354
2.1.2. Szczegółowe zasady wystawiania faktur, dane, które powinny zawierać, oraz sposób i okres ich przechowywania	355
2.2. Ewidencja wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów	357
2.2.1. Ewidencja transakcji dotyczących towarów używanych, dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich i antyków	359
2.2.2. Ewidencja transakcji dotyczących złota inwestycyjnego	359
2.2.3. Ewidencja wewnątrzwspólnotowych transakcji trójstronnych	359
2.2.4. Ewidencja w przypadku czasowego przywozu towarów na terytorium Polski w celu ich uszlachetnienia	360
2.2.5. Obowiązek prowadzenia ewidencji podatkowej przez podmioty zwolnione od opodatkowania — tzw. ewidencja uproszczona	361
3. Obowiązki sprawozdawcze podatników — informacja podsumowująca i deklaracja INTRASTAT	362
3.1. Kwartalne informacje podsumowujące	362
3.1.1. Cele i zasady funkcjonowania informacji podsumowującej we Wspólnocie	362

3.1.2. Podmioty zobowiązane do składania informacji podsumowujących	364
3.1.3. Miejsce i termin złożenia informacji podsumowującej	365
3.1.4. Zakres danych zawartych w informacji podsumowującej i korektach informacji podsumowującej	366
3.2. Deklaracja statystyczna INTRASTAT	368
3.2.1. Cel wprowadzenia systemu INTRASTAT	368
3.2.2. Podmioty zobowiązane do składania deklaracji INTRASTAT	369
3.2.3. Zakres informacji w deklaracji INTRASTAT	370
3.2.4. Właściwość miejscowa organów celnych, tryb i forma dokonywania zgłoszeń	371
3.2.5. Terminy składania deklaracji INTRASTAT	372
4. Szczególne przypadki wewnątrzwspólnotowego obrotu towarowego	373
4.1. Wewnątrzwspólnotowe transakcje trójstronne — procedura uproszczona	374
4.2. Wewnątrzwspólnotowe nabycie nowych środków transportu	375
4.3. Nabycie zharmonizowanych wyrobów akcyzowych	376
5. Elektroniczna forma faktur i kontaktu z podatnikiem	377
5.1. Deklaracje podatkowe	377
5.2. Wystawianie, przesyłanie i przechowywanie faktur	378

CZĘŚĆ TRZECIA

UWARUNKOWANIA PRAWNO-INSTYTUCJONALNE POLSKIEGO CZŁONKOSTWA W UNII EUROPEJSKIEJ	381
---	-----

Rozdział XIII

Zasady systemu prawnego w Unii Europejskiej	383
1. Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego	383
1.1. Zakres zasady pierwszeństwa	386
1.2. Pierwszeństwo stosowania prawa wspólnotowego	388
1.3. Konsekwencje zasady pierwszeństwa dla organów prawodawczych państw członkowskich	390
1.4. Konsekwencje zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego dla organów stosujących prawo i polskich podatników	392
2. Bezpośrednie obowiązywanie i stosowanie prawa wspólnotowego	393
2.1. Charakterystyka regulacji wspólnotowej	393

2.2. Konsekwencje przyjęcia zasady bezpośredniego obowiązku i stosowania prawa wspólnotowego dla Polski i polskich podmiotów	394
3. Bezpośredni skutek prawa wspólnotowego	394
3.1. Charakterystyka i warunki bezpośredniej skuteczności dyrektyw	396
3.2. Konsekwencje zasady bezpośredniego stosowania dyrektyw w kontekście uregulowań systemu VAT dla Polski i polskich podmiotów	403

Rozdział XIV

Podatnik VAT w Unii Europejskiej — wybrane środki prawne w przypadku naruszenia prawa wspólnotowego	406
1. Odpowiedzialność państwa wobec Wspólnoty za naruszenie prawa wspólnotowego — art. 226–228 TWE	406
1.1. Postępowanie administracyjne przed Komisją Europejską	408
1.2. Postępowanie sądowe przed Trybunałem	409
1.3. Odpowiedzialność Polski związana z nieprawidłową implementacją postanowień dyrektyw VAT w kontekście nowej ustawy o VAT	410
2. Odpowiedzialność odszkodowawcza państwa członkowskiego wobec jednostki za szkody wyrządzone wskutek naruszenia prawa wspólnotowego, w tym nieterminową lub nieprawidłową implementację dyrektywy	411
2.1. Przesłanki odpowiedzialności państw członkowskich	414
2.2. Odpowiedzialność państw członkowskich w przypadku nieterminowej lub nieprawidłowej implementacji dyrektywy	416
2.3. Postępowanie w celu uzyskania odszkodowania	417
2.4. Błędy nowej ustawy o VAT a odpowiedzialność odszkodowawcza Polski wobec jednostek	418
3. Skarga na nieważność aktu prawa wspólnotowego — art. 230 TWE	418
3.1. Charakterystyka regulacji wspólnotowej	419
3.2. Konsekwencje akcesji oraz przyjęcia unijnego systemu VAT dla Polski i polskich podmiotów	422
4. Skarga na bezczynność instytucji — 232 TWE	422
4.1. Charakterystyka regulacji wspólnotowej	422
4.2. Konsekwencje akcesji oraz przyjęcia unijnego systemu VAT dla Polski i polskich podmiotów	423

Rozdział XV

Postępowanie sądowo-administracyjne i rola Europejskiego

Trybunału Sprawiedliwości	425
1. Procedura pytań prawnych	426
1.1. Organy upoważnione i obowiązane do wystąpienia z wnioskiem do Trybunału	428
1.2. Przedmiot pytań prawnych	430
1.3. Niezbędność pytania prawnego	431
1.4. Prawidłowe sformułowanie pytania	432
1.5. Środki tymczasowe	433
1.6. Skutki orzeczenia w sprawie pytania prawnego	434
1.7. Instytucja pytań prawnych kierowanych do Trybunału w kontekście prawa podatkowego i polskiego sądownictwa	435
2. Wykładnia prawa państw członkowskich dokonywana zgodnie z prawem wspólnotowym	437
2.1. Zakres przepisów podlegających prowsólnotowej wykładni	438
2.2. Zakres podmiotów, na których spoczywa obowiązek prowspólnotowej wykładni	440
2.3. Rodzaje wykładni i jej zakres	440
2.4. Znaczenie prowsólnotowej wykładni przepisów prawa dla Polski i polskich podatników	442
3. Obowiązki sądów państw członkowskich	443
3.1. Charakterystyka regulacji wspólnotowej oraz rola sądów krajowych w stosowaniu prawa wspólnotowego	443
3.2. Konsekwencje akcesji oraz przyjęcia unijnego systemu VAT dla polskiego sądownictwa	445
4. Rola Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w nowym systemie prawnym	446

Podsumowanie	449
---------------------------	-----

Bibliografia	453
---------------------------	-----

1. Wykaz cytowanej i ważniejszej literatury	453
Komentarze	453
Publikacje książkowe	454
Artykuły, glosy i wypowiedzi prasowe	457
2. Dyrektywy, decyzje składające się na obecnie obowiązujący wspólnotowy system podatku VAT	467

3. Pozostałe wspólnotowe akty prawne, decyzje, komunikaty	477
4. Akty prawa polskiego	481
5. Wykaz wykorzystanych orzeczeń Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji	484
6. Orzecznictwo TK, SN, SA i NSA	490
7. Pisma i wyjaśnienia krajowych organów	492
8. Strony internetowe wykorzystane w pracy	492